

Dora

Ander werk van Toon Tellegen

Theo Thijssenprijs 1997

Hendrik de Vriesprijs 2006

Constantijn Huygensprijs 2007

Twee oude vrouwtjes (verhalen, 1994)

Misschien wisten zij alles (verzamelde dierenverhalen, 1995, 2007)

De trein naar Pavlovsk en Oostvoorne (verhalen en
een gedicht, 2000, 2019)

De optocht (gedicht, 2012, 2016)

Een vorig leven (roman, 2015)

De seringenboom (roman, 2018)

God onder de mensen (verhalen, 2021)

Tot de winter er op volgt (gedichten, 2021)

Langs een helling (gedichten, 2023)

Waar gaan we eigenlijk heen (verhalen, met illustraties van
Thé Tjong-Khing, 2023)

Toon Tellegen

Dora

Een liefdesgeschiedenis

Amsterdam · Antwerpen
Em. Querido's Uitgeverij BV
2024

Eerste en tweede druk, 1998; derde (e-book) druk, 2013;
vierde druk, 2024

Copyright © 1998 Toon Tellegen
Voor overname kunt u zich wenden tot Em. Querido's
Uitgeverij BV, Weteringschans 259, 1017 XJ Amsterdam.

Omslag Roald Triebels
Omslagbeeld Michael van Uden
Foto auteur Patricia de Groot

ISBN 978 90 214 8958 2 / NUR 303
www.querido.nl

Op een ochtend in het begin van de zomer

Vroeg in de ochtend werd ik wakker. Het geluid van een motorfiets stierf in de verte weg.

Het was in het begin van de zomer en de zon was al op.

In mijn kamer was het schemerig. Ik kon een vaas met bloemen op mijn tafel onderscheiden, en een klein schilderijtje aan mijn muur. Maar meer niet.

Ik dacht aan Dora. Ik dacht altijd aan Dora.

Ze zat aan een tafel en las een krant. Ik stond achter haar. Ze droeg een rode jurk. Een rode zomerjurk met korte mouwen.

Ik wilde haar vragen of ze met mij naar het strand ging. Ik dacht na over de beste formulering voor die vraag. Ik koos voor: 'Zullen we naar het strand gaan?'

Ik begon. 'Z...' zei ik. Verder kwam ik niet. En zelfs van de Z sprak ik slechts het allereerste vrijwel toonloze begin uit.

Dora hoorde mij niet en las door.

Ik probeerde het opnieuw, met de zijkant van mijn

tong krachtig tegen mijn kiezen: 'Z...' Maar weer kwam ik niet verder. Alsof er halverwege de Z een klein muurtje stond, met glasscherven erop, waar ik niet overheen kon klimmen.

Dora sloeg een pagina om en bekeek een advertentie. Voor wijn en voor perziken, zag ik over haar schouder. Of misschien alleen voor een reis naar een land van druiven en bloeiende perzikbomen. Witte vissersboten voeren langs een blauwe kust.

Het rood van haar jurk glansde zacht en warm.

Ik zei opnieuw: 'Z...' en nog eens en nog eens. Maar niet één keer kwam ik tot 'Zu...' of 'Zullen...' of 'Zullen we...' Bovendien, áls zij zich zou omdraaien zou ik me ook vliegensvlug omdraaien en toevallig juist weglopen, alsof ik niet wist dat zij daar zat.

Ik zuchtte onhoorbaar. Ik wist het nu zeker. Ik zou haar nooit vragen om met mij naar het strand te gaan. Altijd zou ik een jongen blijven, een jongen van een jaar of zestien, die iets wilde vragen, die zijn hart voelde bonzen, die zijn hoofd voelde gloeien, die niets vroeg.

Vogels floten. Nu zag ik de bloemen op mijn tafel pas goed. Het waren rode gladiolen. En aan mijn muur zag ik het rood van de jockeys op een schilderijtje van een paardenrace uit de vorige eeuw.

Het was nog heel vroeg. Ik draaide me op mijn zij en sliep weer in.

Als ik toen aardig was geweest...

Ik werd wakker en keek om mij heen. Een hommel bromde in de vitrages. Ik opende het raam en ging weer liggen.

De zon scheen op het behang van een van mijn muren. Ik keek naar het schilderij van een paardenrace in Engeland, lang geleden. Wat hield ik toch van dat spannende tafereel!

Op mijn tafel stond een vaas met rode gladiolen. Ik stapte opnieuw uit bed en zette een bijna verwelkte gladiool weer rechtop, terwijl ik dacht: gladiooltje, kamizooltje, vriendelijk idooltje...

Ik kleepte mij aan.

De deur ging open en de heer Leenderts kwam binnen.

Ik groette hem en bood hem een stoel aan. Hij zag er rood en verhit uit. Ik vroeg hem of het buiten warm was en of hij iets wilde drinken. Hij schreeuwde mij toe dat hij maar één ding wilde en dat was mij waar-
schuwen.

Ik zag aderen zwellen op zijn slapen en ik vroeg of hij toch ook niet iets wilde drinken. Ik zou zijn waarschuwingen uiteraard ter harte nemen, maar wilde hij niet...

Hij tilde de zijkant van de tafel op, zodat de vaas met gladiolen op de grond viel en brak. Vervolgens smeed hij een stoel tegen de muur, maar gelukkig een eind naast het schilderij.

Ik zei dat ik het heel naar voor hem vond dat hij zo boos was. Die vaas was niet erg, zei ik, en een stoel was maar een ding.

Hij tilde me op, schudde me door elkaar en smeed me op mijn bed. Mijn hoofd kwam met een klap tegen de muur. Ik zag sterretjes en maakte me nu echt bezorgd om hem. Liep hij geen gevaar? Zouden zijn naasten niet ontroostbaar zijn als hem iets overkwam? Een beroerte achtte ik niet onmogelijk.

Ik bedacht dat ik hem moest helpen. Ik zal hem iets geven, dacht ik. Iets moois. 'Wilt u dat schilderij?' vroeg ik. Ik wees naar het schilderij van de paardenrace. 'Ik wil het u heel graag geven,' zei ik. Ik hoopte dat dat schilderij hem gelukkig zou maken, zoals het mij altijd gelukkig had gemaakt.

Hij trapte een gat in de deur van mijn kast, sloeg een stoel op de grond kapot, rukte de gordijnen naar beneden en riep dat hij mij voor het laatst waarschuwde. Ik zag zweetdruppels op zijn voorhoofd staan en zijn ogen dwaalden zorgelijk in het rond. Toen ging hij weg.

Ik zette de gladiolen in een nieuwe vaas en probeerde mijn kamer zo goed en zo kwaad als het ging weer in orde te brengen, terwijl ik me afvroeg of ik de heer Leenderts misschien had beledigd. Dat zou afschuwelijk zijn! Ik zou hem schrijven. *Geachte heer Leenderts, Het spijt me buitengewoon...* Of misschien moest ik bij hem langsgaan. Maar als hij dan weer zou gaan schreeuwen? Wat was het allemaal moeilijk voor hem!

Dora, die van mij houdt, kwam binnen.

Ze wilde me kussen.

‘Graag,’ zei ik. Mijn hart sprong in mijn keel.

We kusten elkaar. Ik vroeg of ze gelukkig was en of ze nog iets anders wilde. Iets drinken?

Ze zei dat ze met mij naar het strand wilde.

‘Wat een goed idee!’ zei ik. Ze was zo wijs en zo bescheiden. Ik zei dat haar bescheidenheid haar sierde en dat ze net een bron was, een onuitputtelijke bron van goede ideeën, terwijl ik eerder een vat was, vol tegenstrijdigheden. Ik vroeg of ik iets kon doen. Iets speciaals. Voor haar. Het gaf niet wat. Maar ze schudde haar hoofd.

Ze had een picknickmand bij zich. Ze zei dat er genoeg was voor twee personen. Ik zei dat ze altijd zo ruimhartig was. ‘Hoe moet ik het zeggen,’ zei ik. ‘Alsof je opvattingen steppen zijn waarin ik, nietig als ik ben, eindeloos kan rondzwerven. Wat ben ik toch een bevoorrecht wezen!’

Ze draaide zich om. Ze ging toch maar alleen, zei ze. Ze wilde eigenlijk heel graag eens alleen zijn. Het was een stille wens die zij allang koesterde. Maar ze had me niet willen kwetsen.

Ik zei dat dat een heel goede wens was. Ze mocht dat best eens van iemand horen. Ze vlakte zichzelf altijd zo uit. En wat betreft dat kwetsen, dat was wel het laatste waar ze zich bezwaard over moest voelen. 'Alsjeblieft...' zei ik.

Ze trok de deur achter zich dicht. Per ongeluk met zo'n harde klap dat de nieuwe vaas met gladiolen van de tafel viel en brak. Daar kon zij niets aan doen!

Ik ging op mijn bed liggen.

Toen ik mijn ogen dichtdeed zag ik Dora op het strand zitten, op een kleine oranje handdoek. Ze at een perzik.

Tranen stroomden over haar wangen. Ze dacht aan mij met een mengeling van tientallen gevoelens.

Een man bood haar een zakdoek aan. 'Wist u,' zei hij, 'dat tranen net zo zilt zijn als de zee? Dat is omdat wij in zee thuishoren. Eigenlijk zijn wij vreemdelingen op het droge.' Hij droeg een groene zwembroek en had vuurrood haar.

Dora droogde haar tranen en bood hem een perzik aan.

'Straks,' zei hij, 'als we uit het water komen.' Hij keek haar vragend aan.

'Dat is goed,' zei Dora.

‘In zee kun je huilen wat je wilt,’ zei de man, toen ze even later het water in holden.

Op het grasveld voor mijn huis zong een koor.

*Bloemen verwelken, schepen vergaan,
maar onze liefde, o onze liefde blijft altijd bestaan...*

De dirigent tikte af en zweeg enige tijd. ‘Wilt u soms niet zingen?’ vroeg hij toen. ‘Wilt u soms liever thuiszitten en figuurzagen of zo?’

De zangers en zangeressen van het koor keken naar de grond en zeiden niets.

‘Nou?’ vroeg de dirigent. Hij brak zijn dirigeerstok op zijn knie en scheurde zijn zwarte overhemd in het midden, boven zijn borstbeen, open. ‘Hertjes?’ riep hij. ‘Voor een goed doel?’

De zon scheen. Het was een warme dag in het begin van de zomer.

of gezellig...

Ach, wat hield ik toch van mijn kamer! En dan vooral 's ochtends, als het zonlicht tussen de gordijnen door schuin naar binnen viel en als er, zoals nu, een vaas met bloemen op tafel stond, met daarnaast een trommel vol koekjes, San Francisco's en lange vingers en café noirs.

De heer Leenderts kwam binnen en begon mij meteen te waarschuwen. Ik loodste hem naar het hoofdeinde van de tafel en schonk hem een kopje verse koffie in. 'Dat hebt u vast verdiend,' zei ik. Speciaal voor hem had ik gebakjes. Hij mocht kiezen. Ik had ook een paar geïllustreerde tijdschriften neergelegd, voor als hij schor werd van het waarschuwen. Hij moest zo schreeuwen.

Hij gooide de vaas met bloemen op de grond en smeed een moorkop in mijn gezicht.

Ik wou dat mijn buurjongens dat hadden kunnen zien!

Nou ja, ik had ervan gemaakt wat ervan te maken viel.

Dora, zwierig als altijd, kwam binnen.

Er waren gelukkig nog gebakjes over. Ze was daar net zo gek op als op mij.

‘Zullen we naar het strand gaan?’ vroeg ze.

Ik sloeg mijn armen om haar heen. ‘Wat een leuk plan!’ zei ik. ‘Maar eerst een kopje koffie.’

Ze wilde niet gaan zitten en trapte op de scherven van de vaas. ‘Wat klinkt dat grappig!’ zei ik lachend.

Toen ik in de keuken was en water opschonk ging ze weg.

Ik holde de kamer in en zag haar buiten nog lopen, met een picknickmand aan haar arm.

Nou ja!

Toen dronk ik zelf maar koffie en nam een vruchtengebake, een café noir en een San Francisco. Heerlijk. Wat een luxe!

De overgebleven gebakjes gaf ik aan mijn twee buurjongens die langs mijn raam liepen en die heel blij waren daarmee. Ik vroeg of ze gingen voetballen. Ze zeiden: ‘Ja.’ Ik zei dat als ze nog een speler tekortkwamen ze op mij konden rekenen. ‘Ik ben heel goed!’ riep ik hun na.

Maar plotseling gebeurde er iets in mijn hoofd. Iemand tilde een rolluik open. VINK las hij op een spiegelruit. Hij wrikte een tegel uit het trottoir los en wierp hem met grote kracht door de ruit.

Door het gat in het raam zag ik Dora. Ze zat op een kleine gele handdoek, niet ver van het water. Ze droeg

een zwarte bikini. Ze leunde achterover en hield haar ogen dicht.

Een man kwam naar haar toe en boog zich over haar heen. ‘Mag ik u iets vragen?’ zei hij. ‘Ik doe een wetenschappelijk onderzoek.’

Dora knikte.

‘Wat vindt u...’ zei de man aarzelend, ‘ik bedoel, hoe ervaart u de liefde? Ik bedoel, de liefde in al haar facetten... niet alleen de fysieke liefde... Als iets verrijkends, iets geestverruimends, zal ik maar zeggen? Of juist als iets beperkends, iets gezichtsvernauwendes, iets benards, bedompts, iets kleinzieligs, in wezen iets afschuwelijks?’

‘Hoe ervaar ik de liefde...’ mompelde Dora en ze keek met grote ogen, waarvan lange wimpers een beslissend onderdeel uitmaakten, de magere, wat slungelachtige man aan.

Op het grasveld voor mijn huis zong een koor.

*Bloemen verwelken, schepen vergaan,
maar onze liefde, o onze liefde blijft altijd bestaan...*

De dirigent begon te snikken. Hij zei dat hij in zijn leven veel dieptepunten had meegemaakt, en dat hij van sommige dieptepunten ook wel eens wijzer was geworden, zoals men wijzer wordt van een tragedie of van een gruwelijke fout. ‘Lijden laat de zon opgaan,’ zei hij en hij zette uiteen welke verschrikkin-

gen hij op zijn levensweg was tegengekomen en hoe hij ze telkens weer het hoofd had geboden.

Hij zweeg even.

Toen vertelde hij dat er in zijn jeugd nog een zogenaamde zangverordening had bestaan, op gemeentelijk niveau, die het een burgemeester mogelijk maakte in te grijpen en elke vorm van zangbeoefening te verbieden. Bij 'verregaande afschuwelijkheid'. Zo heette dat, zei hij.

of hartverwarmend...

‘Leenderts! Kom binnen!’ zei ik.

Even stond hij stil en keek mij met grote ogen aan. Toen verdwenen de rimpels in zijn voorhoofd en stapte hij naar binnen.

‘Ga zitten, beste man. Ga zitten,’ zei ik.

Hij ging zitten en vertelde me dat hij eigenlijk kwam om mij te waarschuwen.

‘Daar weet ik alles van, Leenderts!’ zei ik en ik vertelde hem hoe vaak ik in mijn leven mensen had moeten waarschuwen om de meest uiteenlopende redenen.

Ik schonk hem een glas rode wijn in.

‘En wat deden ze met mijn waarschuwingen?’ vroeg ik hem, terwijl ik mijn hand op zijn elleboog legde.

Hij nam een slok wijn en knikte.

‘In de wind slaan,’ zei ik. ‘Je raadt het al. Ze sloegen ze in de wind. Waar dienen waarschuwingen trouwens anders toe?’

We lachten allebei en lange tijd zaten we zo met elkaar te praten. We dronken wijn en sloegen elkaar op de schouders (waarbij een vaas met gladiolen op de grond viel en wij samen de scherven opruimden).

Ik hoorde voetstappen.

‘Wacht even!’ riep ik. Het grind hield op met kraken.

‘Ik krijg bezoek,’ zei ik. ‘Een hoogwaardigheidsbekleder.’ De heer Leenderts stond op en ik liep met een arm om zijn schouder naar de achterdeur. ‘Dank voor je waarschuwing!’ fluisterde ik. We schudden elkaar de hand. Vlug holde ik de kamer weer in en deed de deur open. Het was Dora, die van mij houdt.

We vielen elkaar in de armen.

‘O Vink,’ zei ze. ‘Lieve Vink...’

Ze had een picknickmand bij zich met perziken en broodjes en witte wijn.

Ik zette de gladiolen vlug in een nieuwe vaas.

‘Zullen we naar het strand gaan?’ vroeg Dora.

‘We zijn er al,’ zei ik en ik wees haar waar de duinen waren en waar de branding en de zee.

Het schilderijtje van een paardenrace uit de vorige eeuw was de zon, die uit een wolkeloze hemel naar beneden scheen.

‘Een raar zonnetje,’ zei Dora en we moesten allebei lachen.

Ik wees haar op de roodverbrande gladiolen die pootjebaadden in het lage water van hun vaas. ‘Die

zullen vannacht slecht slapen!’ zei ik.

Niet lang daarna ging ze weg. Ze kon niet goed uitleggen waarom.

‘Het is niet omdat ik niet van je houd,’ zei ze, ‘en nog minder omdat ik me niet veilig bij jou zou voelen. Integendeel zelfs.’

Ik sloeg mijn armen om haar heen en drukte haar tegen mij aan.

Dora zuchtte. ‘We zijn wel een beetje raar, hè?’ zei ze.

‘Ja,’ zei ik.

Ze draaide zich om en ging de kamer uit.

Ik ging voor het raam zitten.

In mijn gedachten lag Dora op het strand.

Genadeloze mannen, die zeiden dat ze ook van gladiolen hielden en van paardenraces in Engeland in de vorige eeuw, stonden om haar heen. Ze lachten. Ze zeiden dat ze haar verschrikkelijk mooi vonden en vroegen of ze naar haar gunsten mochten dingen.

‘Naar mijn gunsten?’ zei Dora met grote ogen en ze sprong op, duwde de mannen opzij en holde weg. Haar rode jurk en haar picknickmand liet zij achter.

Ze holde het strand af, de duinen door. Ze holde straat in, straat uit, met maar één gedachte in haar hoofd: Vink! Vink!

Ze holde langs kanalen en vaarten, over pleinen en door parken. Ze schoot voor toeterende auto’s langs, klom over spoorwegbomen, kwam bijna onder een

motorfiets en holde ten slotte, uren later, mijn straat in, mijn deur door en viel in mijn armen.

‘Vink, ik houd zo, zoveel...’ kon ze nog zeggen. Ze was veilig. Maar ze was wel dood.

Op het grasveld voor mijn huis zong een koor.

*Bloemen verwelken, schepen vergaan,
maar onze liefde, o onze liefde blijft altijd bestaan...*

De dirigent schudde zijn hoofd.

‘Wat wilt u,’ vroeg hij, ‘zal ik hier ter plaatse overlijden of zal ik krankzinnig worden van ellende, mijn kleren verscheuren en mijn haar uit mijn hoofd trekken? Aan u de keuze.’

‘Aan ons?’ vroeg een van de baritons verbaasd.

‘Ja, aan u!’ schreeuwde de dirigent. Maar het geluid van een motorfiets overstemde zijn woorden.